AVİM Yorum • No: 2017 / 71 • Eylül 2017

G20 VE XİAMEN'DE GERÇEKLEŞEN 2017 BRICS ZİRVESİ

Vuslat Nur ŞAHİN

.

Küresel siyasette ülkelerin kamplaşmasına rağmen karşılıklı bağımlılık göz ardı edilemez. Ülkeler, aralarındaki sıkı ekonomik ve üretim bağlantılarından dolayı birbirleriyle daha kapsamlı ve yer yer mecburi ilişki ağlarına sahiptir. 20.yüzyılın son çeyreğine kadar küresel ekonomik güç daha ziyade Batılı devletlerin tekelinde olmuş bu devletler de ekonomik ilişkilerini geliştirmek adına çeşitli kurumlar oluşturulmuştur. Bu kurumların ilki G6 ismiyle 1974te kurulan bugünkü adıyla G7 örgütü idi. Bu örgütün Asyadan tek katılımcı ekonomik gücü, o dönem de sağlam adımlarla ilerleyen Japonyaydı.

1990ların sonunda dünyanın değişen ekonomik ve siyasi dengeleri sonucu ekonomik ilişkiler, etki alanı ve üretim araçlarının dağılımı itibariyle Batı ülkeleriyle sınırlı kalmamıştır. Bu durum G7 ülkelerinin artık tek başlarına ekonominin rotasını belirleyemeyeceği sonucunu ortaya çıkarmış ve G20 örgütünün temelleri atılmıştır. Türkiyenin de içinde yer aldığı G20, dünyanın en gelişmiş yirmi piyasa ekonomisi, dünya ekonomisinin yüzde seksen beşini oluşturmaktadır

Zaman içinde G20 bünyesinde ortak çatı altında gruplaşmalar meydana gelmiştir. Bunun bir sebebi G7 ülkelerinin hala ayrı bir platformda toplanmalarına karşılık dünya ekonomisinde güçlerini her gün biraz daha artıran diğer ülkelerin ekonomik işbirliğini geliştirme amacı olarak düşünülebilir. BRICS tam olarak böyle bir dönemde bu ihtiyacı karşılamak üzere kurulmuştur. Ekonomi ve sermayede Batı hegemonyasına alternatif olmayı hedefleyen ve büyüyen ekonomilerin temsilcisi olarak Batı karşısında meşru bir siyasi güç olmayı da büyük ölçüde başaran BRICS grubu ülkeleri küresel ekonomi, yönetişim, enerji, iklim değişikliği ve uluslararası politikayla ilgili birçok alanda ortak bir politika ve pozisyon yaratmayı başardı.[1]

BRICS

BRICS 2006 yılında kurulmasına rağmen, ilk toplantısını küresel krizin hemen ardından 2009 yılında gerçekleştirmiştir. Breziya, Rusya, Hindistan ve Çinin oluşturduğu BRICs, 2012de Güney Afrikanın da katılımıyla BRICS olarak değişmiştir.

BRICSin 9.yıllık olağan zirve toplantısı bu yıl Çinin ev sahipliğinde beş üye devletin

(Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika) devlet başkanlarının katılımıyla Xiamende gerçekleşmiştir. Toplantının gündeminde terör, ticaret, işbirliği gibi konular yer almıştır. Ekonomik ve ticari işbirliğinin yanı sıra gümrük işbirliği alanında da Yeni Kalkınma Bankasının Stratejik İşbirliği çerçevesinde üç belge imzalanmıştır[2]. Zirveye damgasını vuran bir başka konu da Hindistanın toplantı boyunca gündemde tuttuğu Pakistandaki terör faaliyetleri olmuştur.

Batıya karşı bir statü yükseltme politikası izleyen BRICS üyeleri, zaman zaman kendi aralarındaki rekabetten ve çıkar farklılıklarından kaynaklanan statü çatışmaları da yaşamaktadır. Bu çatışmaların sonuncusu ise Doklam sınır anlaşmazlığıdır. Çin ve Hindistan arasında kısa sürede diplomatik bir krize dönüşen ve 3-5 Eylül Xiamen Zirvesinden önce geçici de olsa bir çözüme kavuşturulan anlaşmazlık, genel anlamda yükselen güçler arasında bir yarış ve çıkar çatışma olduğu yorumuna oldukça açıktır[3]. Her iki devletin Batıya rakip tavrı ve hegemonya sonrası değişen uluslararası sistemde statü arttırma ve uluslararası etkinlik alanlarını daha geniş ölçeğe yayma çabası, beraberinde hem denge hem de işbirliği ihtiyacını doğurmuştur. Xiamen Zirvesinin Doklam sınır anlaşmazlığının gölgesinde geçeceği argümanlarına rağmen, anlaşmazlığın her iki ülkenin de kabul edeceği kazan-kazan prensibiyle tatlıya bağlanmış olması, tarafların BRICSin temsil ettiği işbirliğini ve kurumsal politikaları ikili çatışmalarının önünde tuttuğunun göstergesidir. Bu durum BRICSin ekonomik işbirliği etki alanının yanı sıra doğrudan siyasal etkiye de sahip bir kurum olduğunun kanıtı niteliğindedir.

MİSAFİR KATILIMCILAR

Mısır zirveye Çinin davetlisi olarak katılmıştır. Bu durum BRICSin büyük ekonomik güçlerinin Mısırda ki ekonomik reform programlarına güven duyarak, Mısırda yatırım yapmak konusunda bir şans tanıdıkları şeklinde yorumlanabilir. Ekonomist Khaled el-Shafei, Mısırın ekonomik zirveye katılımcı olmasını Mısırın uluslararası politik ve ekonomik olarak role sahip olduğu döneme geri dönüş olarak yorumlamaktadır. Buna ilaveten Mısır heyeti zirve boyunca BRICS ülkelerinin liderleriyle ikili görüşmelerde bulunma imkânı da elde etmiştir. Bu durum Mısırın üye devletleri yatırımcı olarak Mısıra çağırmasına da olanak sunmaktadır[4]. Mısır hakkındaki tüm tartışmalara ve Arap baharı sonrası içinde bulunduğu politik atmosfere rağmen bölgedeki gücünü kimsenin inkâr edemeyeceği ülkelerinden biridir. Mısırın BRICSe Çinin davetiyle katılımı da bir nevi itibarını yeniden kazandığı şekilde yorumlanabilir. Bir başka ilgi çekici gelişme ise zirve öncesi Rus haber ajanslarının İranında zirveye davetli olacağı yönündeki haberlerine karşılık İrana resmi bir davette bulunulmamasıdır. Fakat bu durum, bu beş güçlü ekonominin İranın nükleer çalışmaları hakkındaki ortak bir açıklama yapmasına engel olmamıştır. BRICS ülkeleri İranın barışçıl amaçlarla nükleer teknoloji geliştirmesini destekleyeceklerine yönelik açıklamalarda bulunmuşlardır[5].

TÜRKİYE

Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşekin 2017 Nisanda belirttiği üzere BRICS ile yakın

ilişkiler ekonomik sebeplerden ötürü planlamalarda kendine yer bulmaktadır. BRICS tarafından 2014 yılında kurulup 2015 yılında faaliyet göstermeye başlayan Yeni Kalkınma Bankası projelere finansman sağlayacağını resmen ilan etmiş durumdadır [6]. Banka tarafından verilecek finansmanlardan faydalanmak için önkoşul ise bankaya üye devlet olmaktır. Türkiye ise MIKTAnın (Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye ve Avustralya) üyesidir. MIKTA 2013 yılında kurulan bir işbirliği platformudur[7]. MIKTAnın kurulma nedeni G20 şemsiyesi altında ekonomiler gruplaşırken yalnız kalmamaktır.

SONUÇ

BRICS ülkeleri özellikle nüfusları göz önüne alındığında dünya politikası açısından oldukça önemli bir konumda bulunmaktadır. Üye ülkelerin nüfusları dünya nüfusunun yüzde kırkına tekabül etmektedir. Bu ülkeler ekonomik etkinlikleri, üretim güçleri bakımından bölgesel ve küresel ölçekte söz sahibidir. Türkiye BRICS üyesi ülkelerle ilişkilerini sadece ekonomik sebeplerden değil dünyadaki yeni politik atmosferi de göz önünde bulundurarak geliştirmektedir. Türkiye-Rusya ilişkilerindeki gelişmelerin yanı sıra Çin ve Hindistan da Türk dış politikası için önemli ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiyenin son dönemde Şangay Ekonomik İşbirliği Örgütüyle geliştirdiği sıcak ve yakın ilişkiler de bu bağlamda değerlendirilebilir. Küresel cepheden düşünüldüğünde ise, uluslararası organizasyonların üyesi olma konusundaki motivasyon kaynağı, siyasi yalnızlıktan uzaklaşmak ya da güvenliği artırmak değil ekonomik işbirliğini güçlendirip uluslararası sermayeden pay almak şekline dönmüştür.

Fotoğraf: http://www.ibtimes.co.in/china-releases-theme-details-2017-brics-summit-will-meeting-benefit-india-715520

[1] Jones, Stephanie. BRICs and beyond: executive lessons on emerging markets. Chichester: Wiley, 2012.

[2] "India's participation in BRICS Summit 2017: Highlights from the event - BRICS summit." The Economic Times. September 05, 2017. Accessed September 15, 2017. http://economictimes.indiatimes.com/slideshows/nation-world/indias-participation-in-brics-summit-2017-highlights-from-the-event/pak-based-terror-groups-named-for-1st-time/slideshow/60374948.cms.

[3] "Goa'dan Xiamen'e BRICS'de rekabet, ortaklık ve kriz." Anadolu Ajansı. Accessed September 15, 2017. http://aa.com.tr/tr/analiz-haber/goa-dan-xiamen-e-brics-de-rekabet-ortaklik-ve-kriz/901686.

[4] "What Egypt should benefit from attending BRICS: experts." EgyptToday. Accessed September 15, 2017. https://www.egypttoday.com/Article/3/20501/What-Egypt-should-

benefit-from-attending-BRICS-experts.

[5] "PressTV." PressTV. Accessed September 15, 2017. http://www.presstv.ir/.

[6] Sputnik. "Şimşek: Türkiye, BRICS'in kurduğu yatırım bankasına üye olabilir." Sputnik Türkiye. April 27, 2017. Accessed September 15, 2017. https://tr.sputniknews.com/turkiye/201704271028254090-simsek-turkiye-brics-kurdugu-yatirim-bankasina-uye-olabilir/.

[7] "□□□□□□□ □□ □□□□□ □□□ □□□□." Mikta.org. Accessed September 15, 2017. http://www.mikta.org/?ckatter

Yazar Hakkında :

Vuslat Nur Şahin Orta Doğu Teknik Uluslararası İlişkiler ana dal ve Kurumsal Finans yan dal programlarından mezunudur. Halen Orta Doğu Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler'de yüksek lisans öğrencidir.

Atıfta bulunmak için: ŞAHİN, Vuslat Nur. 2026. "G20 VE XİAMEN'DE GERÇEKLEŞEN 2017 BRICS ZİRVESİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2017 / 71. Eylül 15. Erişim Ekim 30, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/G20-VE-XIAMEN-DE-GERCEKLESEN-2017-BRICS-ZIRVESI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır